

Výstava odkrývá poklady chrámových inventářů – bohoslužebná roucha

TISKOVÁ ZPRÁVA | 18. 6. 2020

VÝSTAVA | Ornamenta episcopi. Liturgická roucha olomoucké katedrály

ZAHÁJENÍ | 20. 6. 2020

MÍSTO (TRVÁNÍ DO) | Arcibiskupský palác (29. 8. 2020), Arcidiecézní muzeum Olomouc (27. 9. 2020), Krypta katedrály sv. Václava (28. 9. 2020)

AUTOŘI VÝSTAVY | Radek Martinek, Jitka Jonová

ODBORNÁ SPOLUPRÁCE | Helena Zápalková, Ondřej Žák

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ | Vladimír Vaca

EXPONÁTY ZAPŮJČILI | Římskokatolická farnost sv. Václava Olomouc, Arcibiskupství olomoucké

Mešní roucha byla vždy trochu ve stínu sochařských nebo malířských děl – lidé je totiž mohli zahlédnout jen při bohoslužbě. Přitom v olomoucké katedrále sv. Václava se za několik staletí nashromáždila bohatá sbírka *parament* (bohoslužebných oděvů), jejichž původ lze hledat už v 15. století. Některé z nich nesou i silný příběh: roucho ušité z čabraky tureckého generála či parament použitý při korunovaci Marie Terezie na českou královnu. Díky projektu Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého se podařilo alespoň částečně dohledat dávné dárce či okolnosti vzniku rouch a část jich vystavit.

Hlavní část expozice je v kryptě katedrály sv. Václava v Olomouci, doplňují ji menší instalace ve stálé expozici Arcidiecézního muzea a v Arcibiskupském paláci.

Krypta dómu sv. Václava

V kryptě katedrály je výběr obřadních textilií od 15. do konce 19. století. Vzácně dochovaným rouchem je kasule z nádherného modrého sametu s vyšíváním křížem s postavou Panny Marie, sv. Františkem a Bernardinem Sienským, která se v inventáři katedrály objevuje v roce 1654, i když její původ je mnohem starší.

Na tkaninách i výšivkách 17. století, kdy střední Evropa znovu čelila tureckému nebezpečí, je zřetelná orientální inspirace. „Je zde také roucho, které bylo nejspíš přešito z ukořistěné čabraky – či podobné textilie – tureckého generála z bitvy u Morgersdorfu (Szentgotthardu) v roce 1664,“ říká autor výstavy Radek Martinek.

Asi vůbec nejznámějším souborem je bohatě vyšíváný parament biskupa Jakuba Arnošta Liechtensteina (†1745), který biskup použil v roce 1743 při pražské korunovaci habsburské panovnice Marie Terezie českou královnou.

Arcidiecézní muzeum Olomouc

Intenzivní kontakty olomouckých biskupů 17. a 18. století s Itálií a hlavně s Římem, jako hlavním duchovním i politickým centrem katolického světa, připomíná menší instalace ve stálé expozici Arcidiecézního muzea.

Skutečným unikátem je liturgická souprava z červeného hedvábí protkávaného stříbrem s výšivkami andělů s nástroji Kristova umučení (*Arma Christi*) vyhotovená v polovině 17. století v okruhu papežských dílen. Toto výjimečné dílo ukazuje vytríbený vkus, ambice i finanční možnosti olomouckého biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu (†1695).

Arcibiskupský palác

Komorní výstavní prostor v Arcibiskupském paláci je věnován příkladům novověkých textilií 19. a počátku 20. století, kdy začaly vznikat firmy specializované na výrobu bohoslužebných rouch. Zejména v době episkopátů arcibiskupů Bedřicha Fürstenberka (†1892) a Theodora Kohna (†1915) obohatily inventář katedrály nákupy textilií od věhlasných vídeňských i římských paramentních firem.

V českých zemích se o obnovu církevního umění významně zasloužila Akademie křesťanská, která vznikla v Praze v roce 1875. Měla specializovanou dílnu (tzv. paramentní ústav) na zhotovování bohoslužebných rouch v moderním duchu podle návrhů předních domácích umělců. Od počátku 20. století s ní spolupracoval i architekt a dekoratér Josef Fanta (†1954). Například pro poutní chrám na Svatém Hostýně navrhl kasuli s výšivkou madony a s bohatou křesťanskou i národní symbolikou. Vznikla v roce 1925 a dnes představuje působivý doklad domácí vyšivačské tradice.

Katalog

Na výstavě spolupracovaly Univerzita Palackého v Olomouci, Muzeum umění Olomouc, Arcibiskupství olomoucké a Římskokatolická farnost sv. Václava v Olomouci. Její součástí bude i bohatě ilustrovaný katalog od kolektivu autorů pod vedením Jitky Johnové. Obsahuje padesát nejzajímavějších liturgických oděvů, které se v minulých staletích v katedrále při bohoslužbách používaly.

Expozice je součástí projektu *Historické liturgické textilie v českých zemích: metodologie, inventarizace, péče a prezentace* (DG18P02OVV035) financovaného z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), jehož nositelem je Univerzita Palackého v Olomouci (Cyrilometodějská teologická fakulta) a spoluřešitelem Národní památkový ústav.

Mgr. Tomáš Kasal

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 602 671 477

E: kasal@muo.cz | [web](#) | [facebook](#) | [twitter](#)